

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

УДК 37.09+378+37.02

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СВІТЛІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ТА ЛІНГВОДИДАКТИЧНОГО НАУКОВИХ ПІДХОДІВ

Боса Віта, кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства, Київський університет імені Бориса Грінченка

ORCID: 0000-0001-7509-7044

E-Mail: vitta.fabian2000@gmail.com

***Анотація.** У статті обґрунтовано необхідність використання соціокультурного та лінгводидактичного наукових підходів до проблеми формування професійної компетентності майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій. Аналіз педагогічного та лінгвістичного аспектів досліджуваної проблеми уможливив виокремлення провідних системних характеристик професійної підготовки філологів в університеті (сутність, склад, структура, функції, історія системи) та з'ясування прояву системних характеристик досліджуваного явища в умовах університетського середовища як системного об'єкта. Підкреслено необхідність введення соціокультурного компонента (на нормативному, організаційному, технологічному й методичному рівні) до змісту сучасних інформаційних технологій як такого, що вимагає сформованості належного рівня соціокультурних знань від усіх суб'єктів організації навчального процесу у виші, що реалізує відповідні освітні програми.*

Співвіднесено використання провідних наукових підходів з освітнім середовищем ЗВО; відзначено, що будь-яке освітнє середовище є за своєю сутністю середовищем інформаційним та лінгводидактичним. Специфіка, тип і рівень зазначеної інформаційності залежать від типу й рівня ЗВО, напряму підготовки фахівців тощо. Відзначено, що сучасні інформаційні технології дозволяють створити особливе інформаційне середовище закладу вищої освіти й відповідної освітньої програми завдяки залученню сучасної навчальної, організаційної, технологічної, дидактичної, методичної інформації до всіх етапів і компонентів. Представлено лінгводидактичні основи професійної підготовки майбутніх філологів у світлі Загальноєвропейських рекомендацій з питань мовної освіти, а також основні проблеми та чинники, що дозволяють реалізувати лінгводидактичний підхід до формування професійної компетентності майбутніх філологів.

***Ключові слова:** інформаційні технології, професійна підготовка філологів, соціокультурний підхід, лінгводидактика, професійна компетентність.*

PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PHILOLOGISTS BY MEANS OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE LIGHT OF SOCIO- CULTURAL AND LINGUODIDACTIC SCIENTIFIC APPROACHES

Bosa Vita, Candidate of pedagogical sciences, Docent of Chair of Romance Philology and Comparative-typological Linguistics, Grinchenko Borys Kyiv University

ORCID: 0000-0001-7509-7044

E-Mail: vitta.fabian2000@gmail.com

Abstract. *The article substantiates the need to use sociocultural and linguodidactic scientific approaches to the problem of formation of professional competence of future philologists by means of modern information technologies. The analysis of the pedagogical and linguistic aspects of the problem under study made it possible to isolate the leading system characteristics of the professional training of philologists at the university (essence, composition, structure, functions, history of the system) and to clarify the manifestation of the system characteristics of the phenomenon under study in the university environment as a system object. The necessity of introducing the socio-cultural component (at the normative, organizational, technological and methodological level) to the content of modern information technologies as requiring the formation of an appropriate level of socio-cultural knowledge from all subjects of the organization of the educational process in the university implementing the relevant educational programs is emphasized.*

The use of leading scientific approaches is correlated with the educational environment of HEI; noted that any educational environment is inherently informational and linguistic environment. The specificity, type and level of this information depends on the type and level of HEI, the direction of training, etc. It is noted that modern information technologies allow to create a special information environment of the institution of higher education and the corresponding educational program due to the involvement of modern educational, organizational, technological, didactic, methodological information to all stages and components. The linguodidactic foundations of professional training of future philologists are presented in the light of the Pan-European recommendations on language education, as well as the main problems and factors that make it possible to implement a linguodidactic approach to the formation of professional competence of future philologists.

Key words: *information technologies, professional training of philologists, sociocultural approach, linguodidactics, professional competence.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Професійна підготовка філолога як предмет дослідження в педагогічній науці детермінується нині кількома основними суспільними факторами різного рівня, серед яких: загальні соціокультурні процеси в мовному середовищі багатьох країн, що приводять, з одного боку, до мовної уніфікації (передовсім, англомовної), з іншого – до прагнення зберегти свою мовну ідентичність як запоруку ідентичності національної; зростання рівня індивідуальної мобільності, в тому числі й у освітній сфері; розвиток полілінгвальних, білінгвальних та мультикультурних зв'язків у сфері освіти; нові виклики та ризики у галузі професійної підготовки фахівців, пов'язані з діджиталізацією та поширенням он-лайнних моделей навчання в умовах глобальних пандемій та розширення дистанційного сегменту освіти. Внаслідок розвитку названих процесів зростає й рівень вимог до професійної кваліфікації та набору професійних компетенцій випускників філологічних факультетів, фахівців як у галузі рідної, так і іноземних мов. Означені вимоги, в свою чергу, тісно пов'язані з сучасними методологічними концепціями, моделями, алгоритмами, принципами, підходами до професійної підготовки філологів. Наведені вище положення вимагають урахування сукупності сучасних наукових підходів до проблеми формування професійної компетентності майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічні засади підготовки фахівців в умовах сучасного університету представлено у науковому доробку О. Вознюка, О. Дубасенюк [1], М. Іконнікової [2], Дж. Камінга та Т. Яніцкого (2020) [3], Й. Крайки (2012) [4], Е. Гаєвської, М. Сиви (2015) [5] та ін. Зміст та основні моделі підготовки філологів у ЗВО розробляються І. Барбаш (2014) [6], О. Бігич (2004) [7], Н. Зінуковою (2009) [8], В. Коваль (2013) [9], О. Семеног (2005) [10] та ін. В останнє десятиліття особливої актуальності набувають наукові дослідження в сфері використання ІКТ як потужного засобу та методологічного орієнтиру професійної підготовки фахівців-філологів (Дж. Йонг (2020) [11], М. Скальдоне, А. Конноллі (2020) [3]), що суттєвим чином впливає на загальну методологічну картину означеної проблеми.

Водночас маємо констатувати, що визначені нами чинники, які детермінують зміни в науково-теоретичному аналізі проблеми професійної підготовки філологів в університеті, попри їх суттєвий вплив на системні характеристики реалізації освітніх програм за напрямом підготовки 035 «Філологія», у наукових публікаціях розкриті фрагментарно. Крім того, методологічний аналіз освітніх програм потребує більш глибокого осмислення, оскільки дедалі більше визначається інформаційно-технологічним ресурсом фахової підготовки філологів, наявним в університетах України, рівнем ІКТ, розвитком інформаційно-комунікаційних форм і методів навчання тощо. У цьому сенсі соціокультурний та лінгводидактичний підходи до досліджуваної проблеми мають особливе значення, оскільки визначають розробку методичної системи формування професійної компетентності студентів засобами сучасних інформаційних технологій.

У зв'язку з цим **мета статті** полягає в обґрунтуванні соціокультурного та лінгводидактичного підходів як базових для окреслення методологічної основи проблеми формування професійної компетентності майбутніх філологів засобами сучасних ІКТ.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Окреслення наукових підходів до проблеми наукового дослідження є однією з його найважливіших методологічних завдань. Виходячи з концепції нашого дослідження, вважаємо, що найбільш вагомими науковими підходами до проблеми професійної підготовки майбутніх філологів за допомогою сучасних інформаційних технологій є системний, інформологічний, соціокультурний, середовищний, лінгводидактичний та компетентнісний. Ми визначаємо *соціокультурний* (уможливлює обґрунтування змістової та методичної специфіки рідної та іноземних мов у процесі професійної підготовки майбутніх філологів у закладі вищої освіти) *та лінгводидактичний* (забезпечує розробку й апробацію у процесі дослідження сучасного дидактичного та методичного інструментарію, побудованого з урахуванням технологічного ресурсу сучасних інформаційних технологій) наукові підходи як такі, що мають концептуальне значення для розробки методичної системи формування професійної компетентності майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій, тому приділили їм окреме місце.

Зазначимо, що в професійній підготовці майбутніх філологів ефективність інформаційно-комунікаційного ресурсу залежить від соціокультурної інформації, що закладається в її зміст. Необхідність використання **соціокультурного** підходу в дослідженні визначається, на нашу думку, тим, що вивчення мови та залучення її педагогічного / методичного потенціалу є за своєю сутністю процесом соціокультурним. Крім того, будь-яке інформаційне мовне середовище репрезентує певну систему культурних знаків / універсалій, вивчення яких студентами дає можливість краще сформувати їх готовність до професійної діяльності. Введення соціокультурного компонента до змісту сучасних інформаційних технологій є, на нашу думку, цілком виправданим і вимагає належного рівня соціокультурних знань від усіх суб'єктів організації навчального процесу у виші, що реалізує відповідні освітні програми.

Соціокультурний підхід у системі професійної підготовки фахівців досить ґрунтовно представлено в наукових дослідженнях О. Горошкіної (2010), В. Кононенко (2002), О. Кучерук (2014), Л. Мацько (2009) та ін. Як цілком аргументовано стверджує О. Кучерук (2014) [12], мовна освіта є соціокультурним феноменом, а в дидактичних текстах закладено великий соціокультурний пласт інформації.

Ми розглядаємо соціокультурний зміст професійної підготовки філологів засобами сучасних інформаційних технологій на кількох рівнях:

1) на *нормативному* рівні – як відображення соціокультурних цілей професійної підготовки філологів у нормативних документах, зокрема, освітньо-професійних та освітніх програмах, навчальних і робочих планах, інструктивно-методичних матеріалах з напрямку підготовки «Філологія»;

2) на *організаційному* рівні – як забезпечення соціокультурної спрямованості процесу професійної підготовки філологів у межах усіх форм навчального процесу, у ході виробничих практик та державних атестацій;

3) на *технологічному* рівні – як реалізацію соціокультурного компонента сучасних педагогічних технологій професійної підготовки філологів, в тому числі із залученням сучасного інформаційного простору ЗВО та майбутньої професії;

4) на *методичному* рівні – як забезпечення процесу реалізації соціокультурних завдань та змісту сучасних методик вивчення і викладання рідної та іноземних мов для майбутніх філологів.

На нашу думку, результатом застосування соціокультурного підходу до професійної підготовки майбутніх філологів має стати не лише комплекс соціокультурних знань, умінь і навичок зазначених фахівців (за спеціальністю «Українська мова і література», «Германські мови та літератури», «Англійська мова і література», «Іспанська мова і література», «Польська мова і література» та ін.), але й формування *мовної особистості*, наділеної відповідними соціокультурними компетентностями. Поняття мовної особистості ми відносимо до центральних у межах соціокультурного підходу до професійної підготовки філологів, хоча його найбільш активно використовують лінгвокультурологія та етнолінгвістика (О. Бондарчук, 2017; С. Голик, 2013; С. Застровська, 2011 та ін.). На соціальній сутності мови (як рідної, так і іноземної) наголошує О. Луньова: «мова... виступає як посередник між людиною і картиною світу» [13]. У зв'язку з цим суттєвим доробком соціокультурних досліджень в педагогічній науці вважаємо їх зосередженість на майбутній професійній діяльності студента, що відображається на формуванні *вторинної професійної мовної особистості* (І. Драч, А. Миколенко, М. Тишковець, 2019) [14]. У зв'язку з такими висновками науковців можемо виокремити такі *соціокультурні показники* сформованості вторинної професійної мовної особистості майбутніх філологів (зокрема, за спеціальністю 035 «Філологія, мова – іспанська»):

1. Знання національної й культурної специфіки країни, мова якої вивчається (на компаративному рівні в тому числі; з відповідно сформованим знанням національно-культурної семантики, конотативної та фонової лексики).

2. Розуміння закономірностей розвитку культури на глобальному й локальному рівнях.

3. Вміння спілкуватися відповідною іноземною мовою, оперуючи культурними універсалами країни походження мови (в тому числі комунікативного сегмента побуту, традицій, історії, економіки тощо).

4. Здатність використовувати засоби соціальної комунікації в професійній підготовці у ЗВО (в тому числі із застосуванням сучасних інформаційних технологій) з урахуванням специфіки мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови країни її походження.

5. Здатність організовувати комунікативну взаємодію відповідно до комунікативної ситуації, статусно-рольових позицій, норм комунікативного етикету, прийняттого для країни походження мови.

Реалізація соціокультурного підходу до проблеми професійної підготовки майбутніх філологів з використанням сучасних інформаційних технологій відбувається в умовах відповідно організованого й технологічно окресленого середовища – закладу вищої освіти, сфери неформального спілкування суб'єктів освіти, віртуального інформаційного простору тощо.

Функціонування освітнього середовища закладу вищої освіти потребує відповідного лінгводидактичного ресурсу, а з точки зору методології – **лінгводидактичного** підходу. Основи цього наукового підходу розкриті в науковому доробку М.Вашуленком (2006), Ж.Горіною (2011), О.Горошкіною (2004), О.Кучерук (2013), В.Мельничайко (1986), С.Омельчука (2013), Л.Паламар (1997), М.Пентиліук (2015) та ін.

Значення лінгводидактичного підходу до проблеми професійної підготовки майбутніх філологів ми вбачаємо, передовсім, в тому, що:

1) лінгводидактика стала змістовою основою для розробки й апробації авторської методичної системи упродовж всього періоду роботи над дослідженням;

2) оскільки лінгводидактика вивчає не лише методичні засади вивчення мов, а й основні труднощі засвоєння мовного матеріалу, то вона служить методологічною основою аналізу проблем застосування сучасних інформаційних технологій у формуванні готовності майбутніх філологів до професійної діяльності;

3) лінгводидактика має компетентнісний характер; за допомогою лінгводидактичних методів і прийомів нами обґрунтовано структуру професійної готовності майбутніх філологів, зміст основних професійних компетенцій, властивих майбутнім філологам;

4) лінгводидактика специфічно інтерпретує можливості сучасних інформаційних технологій, якщо йдеться про методику викладання й вивчення іноземної та рідної мови, що вважаємо суттєвою методологічною опорою для нашого дослідження.

Лінгводидактичні основи професійної підготовки майбутніх філологів, на нашу думку, ґрунтуються на діяльнісно-орієнтованих засадах, що передбачає, згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з питань мовної освіти (2003) [15], дотримання таких принципів та концептуальних засад, як це представлено у таблиці 1.

На нашу думку, реалізація лінгводидактичного підходу до формування готовності до професійної діяльності майбутніх філологів ускладнюється в межах предмета нашого дослідження кількома чинниками:

1. Певною розмитістю й неузгодженістю поняття «сучасні інформаційні технології», що утруднює вичленення його лінгводидактичного сегмента.

2. Побудовою авторської моделі і технології професійної підготовки майбутніх філологів з урахуванням багаторічної науково-педагогічної діяльності автора в межах ОП «Філологія, мова – іспанська»; це певною мірою обмежує не лише процес формування експериментальних груп, але й лінгводидактичний супровід учасників експерименту внаслідок слабкої розробленості науково-методичного ресурсу професійної підготовки студентів цієї спеціальності в українських вишах.

3. Фактичною відсутністю окремих зразків інформаційно-технологічного супроводу професійної підготовки іспанців у ЗВО України, передовсім, електронних підручників, електронних тестових завдань, відповідних баз даних тощо.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

Таблиця 1.

Лінгводидактичні основи професійної підготовки майбутніх філологів у світлі Загальноєвропейських рекомендацій з питань мовної освіти (2003) [15].

Вид мовної компетенції	Зміст мовної компетенції	Можливості сучасних інформаційних технологій у формуванні означеної компетенції
Загальна мовна компетенція	Ця компетенція вміщує два головні складники – мовну і мовленнєву компетенцію особи. У площині проблеми нашого дослідження ці компетенції набувають професійної значущості, оскільки складають основу загальної професійної компетентності й готовності майбутніх філологів до професійної діяльності після завершення навчання у ЗВО.	Сучасні інформаційні технології суттєво розширюють можливості закладу вищої освіти у формуванні зазначених компетенцій, оскільки дають можливість доповнити безпосередню науково-педагогічну складову (забезпечену кадровим складом відповідної освітньої програми) сучасною віртуальною / реальною у вигляді наявних і доступних форм формальної і неформальної мовної підготовки майбутніх філологів.
Лінгвістична	Це складова загальної професійної компетентності філолога / вчителя іноземної чи рідної мови. Забезпечує належний рівень опанування іноземною / рідною мовою, знаннями з лінгвістики мовлення. Часто ототожнюється з мовною чи мовленнєвою компетентностями фахівця, оскільки передбачає володіння мовою в її орфографічному, лексичному, граматичному й стилістичному відношенні.	Розвиток у студентів лінгвістичної компетенції нині супроводжується використанням відповідних програмних інструментів, доступних викладачам фахових дисциплін в освітніх програмах напряму підготовки «Філологія». До таких інструментів залучені до експериментальної частини роботи експерти віднесли, наприклад, Skype, Zoom, GoogleMeet, WebEx, Playbuzz, деякі хмарні технології та ін.
Комунікативна	В площині нашого дослідження комунікативна компетенція фактично ототожнюється з іншомовною комунікативною компетенцією, оскільки йдеться, передовсім, про підготовку філолога-іспаніста. Традиційно співвідноситься з соціолінгвістичною, дискурсивною, стратегічною та деякими іншими видами мовних компетенцій.	Сучасні інформаційні технології, що складають важливий сегмент освітнього простору ЗВО, виводять процес формування комунікативної компетенції студентів на принципово інший рівень, оскільки надають можливість створювати комунікативне середовище змістово й технологічно інноваційного характеру, насамперед, завдяки можливості безпосереднього комунікативного

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

		контакту з носіями мови, студентами зарубіжних країн, дистанційному навчанню в Україні та одночасно за кордоном тощо.
Соціолінгвістична	Зміст цієї компетенції безпосередньо пов'язаний з соціальним замовленням суспільства на рівень володіння громадянами рідною та іноземними мовами. У контексті вивчення іноземних мов особливого значення набуває використання лінгвокраєзнавчого матеріалу, ситуативного спілкування з носіями мови, що дозволяє носіям соціальних відносин реалізувати свій комунікативний намір.	Формування цього типу компетенції стає значно більш ефективним за умови використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Вони дозволяють швидко й безперешкодно залучати будь-який навчальний матеріал соціального змісту до процесу реальних чи віртуальних комунікацій. Лінгвокраїнознавчий компонент комунікативного й навчального процесу оптимізує сприйняття історії, культури, норм і традицій країни, мова якої вивчається майбутніми філологами.
Дискурсивна	Дискурс (зв'язна послідовність одиниць мовлення чи мовленнєвих актів) розглядається як процес творення мови, в тому числі й іноземної. Навчальний процес (в сенсі вивчення іноземних мов особливо) передбачає добір різноманітних типів дискурсів, що ґрунтується на певному аудіовізуальному ресурсі, який уможливорює створити / репрезентувати іншомовну комунікативну ситуацію, при тому як в мовному, так і немовному відношенні.	Оскільки формування дискурсивної компетенції традиційно пов'язується з проходженням кількох етапів, то вже на етапі ознайомлення можуть (і мають) бути використані сучасні інформаційні технології для проведення вступної бесіди й представлення дискурсу із залученням програмних інструментів. Тим більше залежать від ефективності використання ІКТ етапи тренування (оскільки на цьому етапі використовуються числення вправи) та практики як керованого й вільного спілкування у вигляді комунікації в іншомовному комунікативному середовищі.

[Джерело: розроблено автором]

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Таким чином, нами обґрунтовано необхідність використання соціокультурного та лінгводидактичного наукових підходів до проблеми формування професійної компетентності майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій. Аналіз педагогічного та лінгвістичного сегментів системології уможливив виокремлення провідних системних характеристик професійної підготовки філологів в університеті (сутність, склад, структура, функції, історія системи) та з'ясування прояву системних характеристик досліджуваного явища в умовах університетського середовища як системного об'єкта.

Підкреслено необхідність введення соціокультурного компонента (на нормативному, організаційному, технологічному й методичному рівні) до змісту сучасних інформаційних технологій як цілком виправданого, що вимагає сформованості належного рівня соціокультурних знань від усіх суб'єктів організації навчального процесу у виші, що реалізує відповідні освітні програми.

Співвіднесено використання провідних наукових підходів з освітнім середовищем ЗВО; відзначено, що будь-яке освітнє середовище є за своєю сутністю середовищем інформаційним та лінгводидактичним. Специфіка, тип і рівень зазначеної інформаційності залежать від типу й рівня ЗВО, напряму підготовки фахівців тощо. Крім того, сучасні інформаційні технології дозволяють створити особливе інформаційне середовище закладу вищої освіти й відповідної освітньої програми завдяки залученню сучасної навчальної, організаційної, технологічної, дидактичної, методичної інформації до всіх етапів і компонентів. Представлено лінгводидактичні основи професійної підготовки майбутніх філологів у світлі Загальноєвропейських рекомендацій з питань мовної освіти, а також основні проблеми та чинники, що дозволяють реалізувати лінгводидактичний підхід до формування професійної компетентності майбутніх філологів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вознюк О., Дубасенюк О.А (2009). *Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід*: монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім І. Франка, 684 с.
2. Іконнікова М. (2016). Методологічні орієнтири професійної підготовки філологів. *Педагогічний дискурс*. Вип.21. С. 46–52.
3. Cummings, J., Janicki, T. (2020). What Skills Do Students Need? A Multi-Year Study of IT/IS Knowledge and Skills in Demand by Employers. *Journal of Information Systems Education*. №31(3). P. 208–217.
4. Krajka J. (2012). The Language Teacher in the Digital Age. *Towards a Systematic Approach to Digital Teacher Development*. Lublin: KUL., P.18–38.
5. Gajewska E., Sowa M. (2015). Sposoby kształcenia nauczycieli języków specjalistycznych: od rzeczywistości edukacyjnej do rozwiązań systemowych. *Neofilolog*. № 44/2. S. 233–248.
6. Барбаш І. (2014). Формування професійної мовно-літературної компетентності майбутніх учителів-філологів як педагогічна проблема. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. № 10 (41). С. 152–157.
7. Бігич О. (2004). *Методична освіта майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи*: монографія. Київ: КНЛУ, 287 с.
8. Зінукова Н. (2009). *Професійно-методична підготовка студентів-філологів у вищому навчальному закладі*: монографія. Дніпро: ДУЕП, 494 с.
9. Коваль В. (2013). *Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності майбутніх учителів-філологів у вищих педагогічних навчальних закладах* : монографія. Умань: ПП Жовтий О. О., 455 с.

10. Семенов О. М. (2005). *Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури*: монографія. Суми : ВВП «Мрія-1» ТОВ, 404 с.
11. Yong J. (2020) Teaching Tip. The Development of a Red Teaming Service-Learning Course. *Journal of Information Systems Education (JISE)*. Vol.31. Is.3. P.157–178.
12. Кучерук О. (2014). Соціокультурний підхід до формування україномовної особистості учня основної школи. *Методичний пошук: Викладацько-студентські наукові роботи з питань методики викладання мови і літератури*. Вип.12. Ч. I. С. 6–14.
13. Луньова О. *Мовна особистість в політичному дискурсі*. [online]. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/novitfilolog/21/23.pdf> (Дата звернення: 10.11.2021).
1. Драч І., Миколенко А., Тишковець М. (2019). Мовна картина світу у процесі вивчення іноземної мови в медичних університетах. *Медична освіта*. №4. С. 79–83.
2. *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання*. (2003). Наук.ред. С.Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 273 с.

REFERENCES

1. Vozniuk O., Dubaseniuk O.A (2009). Tsilovi oriientyry rozvytku osobystosti u systemi osvity: intehratyvnyi pidkhid: monohrafiia. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im I. Franka, 684 s. [in Ukrainian]
2. Ikonnikova M. (2016). Metodolohichni oriientyry profesiinoi pidhotovky filolohiv. Pedahohichniy dyskurs. Vyp.21. S.46–52. [in Ukrainian]
3. Cummings, J., Janicki, T. (2020). What Skills Do Students Need? A Multi-Year Study of IT/IS Knowledge and Skills in Demand by Employers. *Journal of Information Systems Education*. №31(3). R. 208–217. [in English]
4. Krajka J. (2012). The Language Teacher in the Digital Age. Towards a Systematic Approach to Digital Teacher Development. Lublin: KUL, R.18–38. [in English]
5. Gajewska E., Sowa M. (2015). Sposoby kształcenia nauczycieli języków specjalistycznych: od rzeczywistości edukacyjnej do rozwiązań systemowych. *Neofilolog*. № 44/2. S. 233–248.[in Polish]
6. Barbash I. (2014). Formuvannya profesiinoi movno-literaturnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv-filolohiv yak pedahohichna problema. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*. № 10 (Ch1). S. 152–157. [in Ukrainian]
7. Bihych O. (2004). *Metodychna osvita maibutnoho vchytelia inozemnoi movy pochatkovoї shkoly*: monohrafiia. Kyiv: KNLU, 287 s. [in Ukrainian]
8. Zinukova N. (2009). *Profesiino-metodychna pidhotovka studentiv-filolohiv u vyshchomu navchalnomu zakladi*: monohrafiia. Dnipro: DUEP, 494 s. [in Ukrainian]
9. Koval V. (2013). *Teoretychni i metodychni zasady formuvannya profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv-filolohiv u vyshchyykh pedahohichnykh navchalnykh zakladakh* : monohrafiia. Uman: PP Zhovtyi O. O., 455 s. [in Ukrainian]
10. Semenoh O. M. (2005). *Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv ukrainskoi movy i literatury*: monohrafiia. Sumy: VVP «Mriia-1» TOV, 404 s. [in Ukrainian]
11. Yong J. (2020) Teaching Tip. The Development of a Red Teaming Service-Learning Course. *Journal of Information Systems Education (JISE)*. Vol.31. Is.3. P.157–178. [in English]
12. Kucheruk O. (2014). *Sotsiokulturnyi pidkhid do formuvannya ukrainomovnoi osobystosti uchnia osnovnoi shkoly*. *Metodychnyi poshuk: Vykladatsko-studentski naukovy roboty z pytan metodyky vykladannia movy i literatury*. Vyp.12. Ch. I. S. 6–14. [in Ukrainian]
13. Lunova O. *Movna osobystist v politychnomu dyskursi*. [online]. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/novitfilolog/21/23.pdf> (Data zvernennia: 10 lystopada 2021). [in Ukrainian]
14. Drach I., Mykolenko A., Tyshkovets M. (2019). *Movna kartyna svitu u protsesi vyvchennia inozemnoi movy v medychnykh universytetakh*. *Medychna osvita*. №4. S. 79–83. [in Ukrainian]
15. *Zahalnoevropeiski Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia*. (2003). Nauk.red. S.Nikolaieva. Kyiv: Lenvit, 273 s. [in Ukrainian]